

ชนะด้วยธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม เราจะตั้งใจเพื่อตัวเราเอง เพื่อชีวิตของเรา เพื่อเรานะ เพื่อโลกมานานแล้ว เราเพื่อโลก เราเกิดมา เราไม่ได้คิดถึงตัวเรามาก เราคิดถึงแต่โลกไง โลก คืออะไร โลก คือ โลก ธรรม ๘ สรรเสริญนินทา เรากลับแต่สังคมจะติฉินนินทาเราไง เรากลับสังคมนะ เรากลับโลกมาก กลับแต่เขาจะว่า กลับแต่คนนู้นจะติฉินนินทา กลับไปหมดเลย แต่เราไม่เคยกลับกิเลสในหัวใจเราเลย

กิเลสในหัวใจของเรานั้นะ มันทำให้เราทุกข์เรายากอยู่นี้ สิ่งที่มีใจ ถ้ามันมีสิ่งนี้ เพราะมีกิเลส มีกิเลสถึงปกครองหัวใจ ถ้าไม่มีกิเลสนะ ไม่มีกิเลสหัวใจนี้ก็มีอยู่ใจ แต่หัวใจยังมีอยู่ มีอยู่โดยธรรมชาติไง นี่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติกัน คิดกันเอาว่าธรรมะเป็นธรรมชาติไหม ธรรมชาติคือการเกิดการตายไง แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภมาเป็นพระโพธิสัตว์ เป็นธรรมชาติไหม? ก็เป็นธรรมชาตินะ

ในปัจจุบันนี้ผู้ที่ปรารภเป็นพระโพธิสัตว์มีมาก เพราะอะไร เพราะศึกษามาหนึ่ง เพราะจิตนิสัยใจ การตั้งเป้าหมาย จิตของคนเราก็คือ ตั้งเป้าหมาย เวลาเกิดมาชอบโดยสัญชาตญาณ การตั้งเป้าหมายแล้วการสะสมมา มันเป็นการชอบ การชอบความพอใจสภาวะแบบนั้น นี่ได้กระทำ ทำทาน ได้ทำคุณประโยชน์สิ่งนี้จะเป็นความสุขใจ เป็นความพอใจ ความพอใจอันนี้ สิ่งนี้ปรารภเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารภมาก การปรารภเพราะเราศึกษา เราศึกษา เราว่าสิ่งนี้เป็นพื้นฐานของใจ รากหญ้า รากเหง้าวัฒนธรรมของจิตใจ จิตมีวัฒนธรรมมีรากเหง้าของจิตนะ แต่เราไปมองแต่ข้างนอก มองแต่ข้างนอกมองแต่โลก

โลก สภาวะโลก โลกหมุนเปลี่ยนไปตลอดเวลา โลกนี้เป็นอนิจจังนะ ดูสิ ดูอย่างแต่ละจังหวัดแต่ละอำเภอหมุนเวียนไป นี่ในปัจจุบันนะเพราะอะไร เพราะเดี๋ยวนี้ทางวิชาการเทคโนโลยี

มันเจริญ เรื่องน้ำ แหล่งน้ำอะไรต่างๆ มันถึงว่าพยายามดึงมาใช้กันได้ แต่ถ้าเป็นสมัยโบราณนะ มันเป็นธรรมชาติไง ถ้าแหล่งน้ำเหือดแห้งแหล่งน้ำไม่มี หมู่บ้านหรือตำบลต้องย้ายหมู่บ้านนะ ย้ายหนี โลกนี้เปลี่ยนไปเป็นสภาวะแบบนี้ เปลี่ยนไป

แต่ในปัจจุบันเราจะสังเกต ทางชาวตะวันตกเขาบอกว่า เรื่องน้ำสะอาด เรื่องของสังคมเรา ใช้น้ำสะอาด แหล่งน้ำจะทำให้คนเรานั้นจะมีปัญหา เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ นี่เกิดในประเทศอันสมควร ถ้าเกิดในประเทศอันสมควร แหล่งน้ำดีที่เราซักนำมาได้ สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลกๆ เรื่องของภายนอก ภายนอก คือ การเกิดและการตาย ชีวิตนี้มันก็เป็นสภาวะแบบนี้ เกิดตาย เกิดตายอยู่นะ แล้วก็เกิดตายมา

ในปัจจุบันเกิดมาแล้วชีวิตนี้มันคง มันคงเพราะอะไร มันคงเพราะสภาวะโลก กิ่งพุทธกาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “กิ่งพุทธกาล ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง” ถ้าหนหนึ่ง หนหนึ่งคือในชาวพุทธเราไง แต่ในชาวพุทธเราในประเทศที่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติก็มีชนชาติต่างๆ มีลัทธิต่างๆ เหมือนกัน

ในสมัยพุทธกาล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม พวกเดียริศย์ พวกต่างๆ เขาก็มีของเขาอยู่อย่างนั้น สภาวะแบบ...นี่ความเห็นจากภายในไง ถ้าความเห็นจากภายใน นี่ความเห็นจากภายใน ความเห็นจากภายนอก ถ้ามีความเห็นจากภายใน ในความเห็นที่ผิดมันก็หมุนไปตามอำนาจของการกระทำ

การกระทำกรรมคือ กรรม กรรมดีและกรรมชั่ว กรรมดีและกรรมชั่วก็ว่ากรรมเหมือนกัน เวลาลัทธิต่างๆ บอกศีลก็เหมือนกัน ศีล สมาธิ ปัญญา นี่ธรรมวินัย ธรรมวินัย ธรรมเหมือนกัน แต่ธรรม...พุทธธรรมต่างหาก เราเชื่อในพุทธธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมามหาศาลนะ ถ้าไม่ได้สร้างบุญญาธิการมา สิ่งที่จะรู้คั่นนี้ รื้อคั่นธรรมะมาเผยแผ่ให้เรา คูสิ เรามีแรงจูงใจอะไร เราถึงอยากออกประพฤติปฏิบัติ เราออกแสวงหาธรรม แสวงหามา เวลาเขาแสวงหากันทางโลก แสวงปัจจัยเครื่องอาศัยสำหรับชีวิต เราก็กแสวงหา เราก็กมีกับเขา สิ่งที่เป็นปัจจัยดำรงชีวิตนี้ ชีวิตนี้มันอาศัยไปเฉพาะเครื่องอาศัยเท่านั้น เครื่องอาศัยการดำรงชีวิตอยู่

แต่ถ้าธรรมละ ที่เราแสวงหาธรรมเพราะเราเข้าไปในศาสนา ในศาสนาเราเข้าไปถึงความลึกซึ้งของศาสนาเพราะ ลึกซึ้งศาสนาเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นอาหารของใจใจ ธรรมอันละเอียด ธรรมอย่างหยาบๆ คุณติ ดูอย่างเกิดการแย่งชิงทางโลกเขา เกิดสงคราม ในการทำสงครามของโลกนะทำสงครามเพื่อขยาย ผู้ที่เป็นหัวหน้าในสมัยโบราณก็ต้องรวบรวม อาณาจักร

ซุนวู เขียนไว้ในตำรารบของเขา “การทำศึกสงคราม สิ่งที่รบชนะเร็วสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ ถ้าวรบชนะช้า สิ่งนั้นไม่เป็นประโยชน์ ถ้าวชนะโดยไม่ต้องรบ ไม่ต้องรบเลยประเสริฐที่สุด” สิ่งที่ไม่ต้องรบ แล้วเกิดสงครามเกิดการแย่งชิงกันต่างๆ นั้นมันเกิดจากอะไรละ มันเกิดสงครามต้องมีเล่ห์เหลี่ยม สิ่งทีเล่ห์เหลี่ยมของเขาเพื่อจะเอาชนะคะคานกัน

แล้วเกิดถ้าสงครามภายในละ สงครามของเรานะสงครามโดยไม่ได้รับ ใครที่ไม่ต้องรบ บ้าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วไม่ต้องรบ นี่ชนะโดยไม่ต้องรบ ชนะตลอด ถ้าเราชำระกิเลสออกไปจากใจแล้วจะชนะตลอดไป

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมอยู่ โคนเขาจ้างคนมาค้า เขาจ้างต่างๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ตอบ ไม่ได้ตอบเลย กรรมสภาวะกรรมการสร้างมา สิ่งทีสร้างมาเขาใจของเขา บาปอกุศลของเขาเกิดขึ้น ถ้าเราเกิดมา เราเกิดมาในวิภวัญญะเวียนไปตามกระแสของกรรม ถ้าเราไปเจอ เจอสิ่งต่างๆ เป็นแง่มุมต่างๆ นะ มันให้ผลทั้งนั้น ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วเป็นศาสนานะ เป็นพระอรหันต์นะ ใครที่จับจ้วงสิ่งนี้มันเป็นบาปอกุศล บาปมหาศาลเลย แล้วเขาทำของเขาเพราะอะไร เพราะกรรมของเขา กรรมนี้มันบวกมหาศาล บวกเพราะอะไร เพราะถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นก็มีกรรมมา อย่างเทวทัต เป็นชุกก เป็นต่างๆ ขณะที่ยังไม่บรรลุนิพพาน สิ่งนี้กระทบกันมันก็ให้ผลค่าเท่าแต่กรรมการกระทำ

แต่ขณะที่สำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเพราะอะไร เพราะชนะโดยไม่ต้องรบ เพราะหัวใจไม่มีกิเลส ไม่มีการตอบสนอง ไม่มีการต่อต้านต่างๆ แล้วไปจับจ้วงไปทำลาย มันให้ผลมหาศาลเลย มันให้ผลกับกรรมอันนั้นมหาศาลนะ สิ่งนี้เกิดขึ้นมาจากไหน? เกิดขึ้นมาจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเราที่เราไม่เข้าใจเรื่องของเราใจ เรื่องของเรานะ เพราะถ้ากิเลสให้ผลแบบนั้น มันเหยียบย่ำหัวใจนะ

นี่คือ ข้าศึกภายใน ถ้ามีเกิดข้าศึกภายใน สิ่งนี้ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาก่อน จะไม่มีใครเข้าใจหรอก ถ้าเราพยายามทำของเรา ขณะที่เราศึกษาธรรมศึกษาธรรม แม้แต่กรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว มันยังคาดหมาย ยังคาดหมายเอาตำรายุทธต่างๆ ตำราพิชัยสงคราม เขาต้องออกรบกัน เขาทำเป็นสมบัติ เป็นวิธีการเป็นการศึกษาของเขา นี่ฝ่ายเศษ. เขาเรียนต้องวางแผน ต้องวางแผน ต้องเตรียมการ สิ่งนี้เพื่อเป็นศึกเพื่อสงคราม เพื่อเอาชนะคะคานกัน นี่มันเป็นเรื่องของโลกๆ

เราก็ศึกษากรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าสิ่งนี้เป็นตำราพิชัยสงครามที่จะคอยทำสงครามกับกิเลส แล้วกิเลสมันไปล่กลับนะ มันไปเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาหลอกเรา มันบอกว่าสิ่งนี้เป็นธรรม นี่รบโดยไม่ได้รบ ก็หिनทับหญ้าไว้ ก็ทำความสะดวกใจไว้ สิ่งนี้มันไม่ได้รบเลย ไม่ได้รบด้วย ไม่ได้ชำระกิเลสด้วย แต่ว่าเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นการรบ รบกับกิเลส ต้องมีการรบก่อน

ดูอย่างพระสารีบุตร ขณะที่เวลาออกไปศึกษากับสังขชัย “สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ สิ่งนี้ก็ไม่ใช่” พยายามรบแล้วนะ แต่สิ่งที่เป็นตำราพิชัยสงครามอันนั้นมันไม่ใช่เป็นธรรม ไม่เป็นธรรมก็ไม่ได้อชำระกิเลสเลย สิ่งนี้ไม่ได้ชำระกิเลส ขนาดสู้ขนาดไหน รบแล้วแพ้ตลอด แพ้ตลอด แพ้กิเลสตัวเองตลอด นี่ไม่ได้ชำระกิเลส

ขณะที่ไปสัญญาด้วยพระโมคคัลลานะ "ถ้าเราเจอครูอาจารย์ที่ไหนให้บอกกัน ให้บอกกัน" ถ้ามีอำนาจาสนา สิ่งนี้มันจะบอกกับในหัวใจนะ ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมหรือไม่ใช่ธรรม ถ้าไม่ใช่ธรรมสิ่งนั้นเพราะยังไม่ได้พบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เพราะเขายังไม่ได้เข้ามาในหลักเกณฑ์ของธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เราชาวพุทธในปัจจุบันนี้ ถ้าเรา...การประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราไม่ยึดตำรา ต้องยึดตามตำราพิชัยสงคราม ถ้ายึดตามตำราแล้ว สิ่งนี้รบจะชนะยังไง แต่ตำราเล่มเดียวกัน เวลาทำศึกสงคราม คุณก็ศึกษา การศึกสงครามครั้งใดก็แล้วแต่ ทางวิชาการเขาต้องเอาสิ่งนั้นมาวิจัย เพื่อสิ่งนี้เป็นพิชัยยุทธต่อไปข้างหน้า มันก็ศึกษาเหมือนกัน ศึกษาด้วยกันทั้งนั้นละ สิ่งนี้ศึกษาด้วยกัน เพียงแต่ว่าใครจะมีไหวพริบ ใครจะมีชั้นเชิง ใครจะได้เคลื่อนขบวนก่อน ได้ค้ำหน้าก่อน สิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์กับสิ่งที่ว่าเขาเอาสิ่งนั้นมาเป็นหลักเป็นเกณฑ์

เราก็เหมือนกัน เราเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วมันเป็นประโยชน์กับเราไหมล่ะ กิเลสมันจะบอก บอกให้เราไขว่ไขว้ออกนอกทาง ชนะโดยกิเลส กิเลสจะเหยียบย่ำเรานะ ชนะโดยกิเลสไง เราอยากชนะ เราอยากชนะข้าศึก เราอยากชนะตัวเราเอง เราอยากจะทำบุญเพราะอะไร เพราะเวลาพระอนาถบิณฑิกเศรษฐี ขณะได้ยินคำว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว” นอนไม่ได้เลย เพราะคนเขามาใส่ดี สิ่งที่ไม่ดี

คำว่า”ธรรม ธรรม” เราก็เข้าใจว่าธรรม ธรรมของใคร ธรรมของใคร ธรรมของโจรนะ ถ้าโจรมันเป็นธรรม การปล้นสะดมของมัน การวางแผนของโจรมันก็เป็นธรรมของเขา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เป็นศาสดาทั้งนั้นเลย เป็นผู้สอนๆ แล้วสอนอะไรล่ะ ถ้าสอนเป็นธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องได้แนวทางมาแล้วดี ไม่มีเลย เพราะศึกษาไปขนาดไหน มันก็เป็นหินทับหญ้าไว้ สิ่งนั้นไม่เป็นธรรม สิ่งนั้นไม่เป็นธรรม

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะได้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สยัมภู ตรัสรู้เองโดยชอบ โดยชอบเพราะสร้างสมบุญญาธิการมา เราถึงว่า เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นชาวพุทธ เวลาเราถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พุทธะๆ พุทธะข้างนอกคือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัย พุทธะข้างในเพราะสิ่งนี้มีอยู่ด้วยทุกคน

เวลาชาวพุทธเรา ปรรอณาเป็นพระโพธิสัตว์ ทำไม่มีสิทธิละ ทุกคนปรรอณาเป็นพระโพธิสัตว์ได้ทั้งนั้น ปรรอณาได้ทั้งนั้นแล้วก็สร้างสมบุญญาธิการไป ถึงไม่ถึงนั้นอีกเรื่องหนึ่ง พุทธะมันอยู่กับเรา พระพุทธเจ้าจากภายนอกพระพุทธเจ้าจากภายใน พระพุทธเจ้าจากภายใน สวาก-สวากะ ถ้าเข้ามาถึงพุทธะของเรา

พุทธะของเรา คือ ผู้รู้ ผู้รู้ คือ หัวใจของเรา สงครามจะเกิดที่นี้ไง แต่เราไม่สนใจสงครามภายใน แล้วว่าจะรบ จะรบกับใคร จะรบกิเลสให้กิเลสมันเหยียบย่ำทำลายอยู่ไม่รู้รบกับใครเลยนะ กิเลสมันเหยียบย่ำอยู่นะ นักรบทั้งนั้นล่ะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินี้ ว่าเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา องอาจมีความชื่นใจ มีความว่าเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

คนที่เขาเป็นชาวพุทธ เขาเป็นชาวพุทธระดับทาน ระดับทาน ระดับศีล ใ้เราเป็นนักปฏิบัติ ปฏิบัติด้วยอะไร? ปฏิบัติด้วยกิเลส ให้กิเลสมันครอบงำ ถ้ากิเลสมันครอบงำ ต้องศึกษา

เวลาศึกษา พระไตรปิฎก ธรรมและวินัย มันก็เหมือนตำรา เราต้องรบบตามตำรา เอาตำรามากางกัน แล้วรบบกันตามตำรานะ ก็เลสมันหัวเราะเยาะ หัวเราะเยาะเลย เพราะอะไร เพราะสงครามสภาวะในสนามจริงของเขา เขาเปิดตำราไม่ทันหรือ ขนาคว่าเขาไม่ เขาเรียนมาแล้วตามตำราของเขา เวลาเขารบบกัน เล่ห์เหลี่ยม กลศึกของเขา จะมีมหาศาลเลย แล้วเล่ห์เหลี่ยมของกิเลส กิเลสมันจะยอมให้เราเอาเปรียบมันไหม

ขนาดเราจะเริ่ม สงครามเขาจะเริ่มทำสงครามกันนี่นะ เขาต้องมียุทธปัจจัยของเขา เขาต้องสะสมของเขา เขาต้องแปลนเตรียมพร้อมของเขานะ แล้วถ้าตัดสินใจผิด สมัยโบราณกษัตริย์ที่ออกรบนะ ถ้าตัดสินใจผิดเอาประเทศเข้าสงครามถึงกับทำให้บัลลังก์ล่มสลายได้นะ เพราะอะไร เพราะมันยุทธปัจจัย มันต้องแสวงหา มันต้องสะสม แล้วถ้าสะสมไปแล้ว ทำสงครามไปแล้วแพ้แพ้สงครามนั้นกลับมา แล้วประชาชนอยู่กันอย่างไรล่ะ มันไม่มีสิ่งใดๆ เลย แต่ถ้าชนะนะ ชนะเรากวาดต้อนมา สมบัติของเขากวาดต้อนมา กวาดต้อนมาเพื่อชัยชนะของเรา ชื่นใจ ดีใจกัน สร้างเวรสร้างกรรม สร้างเวรสร้างกรรมไปจากภายนอกนะ

เวลาพระเจ้าอโศกมหาราช สมัยก่อนที่จะมาเผยแผ่โดยธรรม ก็จะออกรบนี้ ออกรบเพราะอะไร เพราะโดยธรรมชาติของคน ธรรมชาติของผู้มีอำนาจ ถ้ามีอำนาจแล้วก็ต้องการปกครอง ต้องการสร้างอาณาจักรของตัวเอง นี่รบแล้วชนะมาตลอด จนสลดสังเวชนะ นี่เป็นอำนาจวาสนาของผู้สร้าง ผู้สร้างคือตัวหัวใจนั้นนะ ผู้สร้างไม่ใช่อ่อนวอนจากใคร ผู้สร้างคือ อำนาจวาสนาใจ

ถ้าคนไม่มีอำนาจวาสนาขณะที่ยึดแผ่นดินไปตลอด มันต้องมีความอหังการว่าเรานี้เป็นผู้ที่มีอำนาจ เราเป็นผู้ที่ชนะทุกๆ สนามรบ แต่นี่มันมีความสลดใจนะ ชนะมา กำลังรบของเราเสียไปขนาดไหน ยุทธโศภณณ์ของเราเสียไปมหาศาลเลย ทำมาเพื่ออะไร มันสลดสังเวชนะ สลดสังเวชนกลับมากลับมาเผยแผ่โดยธรรม ชนะด้วยธรรม สูดท้ายแล้วชนะด้วยธรรม

เวลาธรรม กำลังรบของธรรม ให้ประชาชนติดประกาศ พระเจ้าอโศกมหาราช อยู่ในธรรมบท ประกาศธรรมตลอดเวลานะ ให้ผู้ที่อยู่ในแคว้นของตัวเอง ให้ถึงวันพระวันเข้า ให้ระดม ให้เขามาทำบุญกุศล เผยแผ่โดยธรรม ชนะโดยธรรมร่วมเย็นเป็นสุขนะ ร่วมเย็นเป็นสุขแล้วมันเกิดออกมาจากความรูสึกจากภายใน มันเคารพบูชาใจ ว่าผู้นำของเราเป็นธรรม

ผู้นำของเรานะ ให้โอกาสเรา ให้ได้ประพฤติปฏิบัติ ให้มีความร่วมเย็นเป็นสุขในชาติปัจจุบันนี้ แล้วได้สร้างสมบุญญาธิการ สร้างสมบุญนะ สะสมบุญนี้ ถ้าเกิดก็เกิดดีขึ้นไปเรื่อยๆ

ให้เข้าใจถึงสัจจะความจริงของตัว ให้รบกับตัวเอง รบกับตัวเองเอาชนะตัวเองให้ได้ ความรุ่มเย็น เป็นสุขของเรา ถ้าเรารุ่มเย็นเป็นสุข ทุกคนก็ต้องการปรารถนาความรุ่มเย็นเป็นสุข มีใครบ้างไม่ ต้องการความสุข

แม้แต่สัตว์ มันก็ต้องการความรุ่มเย็นเป็นสุข เราให้อาหารมัน เราดูแลรักษามัน มันจะ ขอบอกขอบใจนะ บางอย่างมันทำของมันไม่ได้ มันหากินของมันโดยธรรมชาติของมัน แล้วมันก็ เวิร์กของมันนะ คุณสัตว์บางตัวก็มีอำนาจวาสนา สัตว์บางตัวก็ทุกข์จนเจ็บใจเหมือนกัน แล้ว ถ้าเราให้ เราให้ด้วยหัวใจนะ เพราะสัตว์มันมีความรู้สึก มันมีร่างกายและมีหัวใจเหมือนกัน แต่ ด้วยสภาวะกรรมมันก็อดอยากของมัน ตาม...ของมัน ถ้าเรามีเราให้เขา มันยังมีความรู้คุณเลย สัตว์ มันยังรู้คุณ มันยังรู้จักคนใครรักมัน คนใดปรารถนาดีกับมัน แล้วเราให้กับสังคม สังคมมีความ รุ่มเย็นเป็นสุข สิ่งนี้ถ้าในชาติปัจจุบันมันมี...เป็นชนะโดยธรรม ถ้าธรรมเผยแผ่ไปนั้นรุ่มเย็นเป็น สุข แต่ขณะที่ในลัทธิต่างๆ เขาก็ต้องแผ่ขยายอาณาเขตของเขา

ศาสนา ศาสนวัตถุเวลาเรารื้อค้นในประวัติศาสตร์ เราจะเห็นชาก ชากวัด โบราณของเรา สิ่งต่างๆ มันยืนยันไว้ว่าศาสนาพุทธเคยเจริญๆ เคยเจริญ สิ่งนี้เป็นสภาวะกรรมนะ

คุณ คุณขณะที่ว่านี่ในปัจจุบันนี้ เกิดวาทภัยเกิดต่างๆ มันก็ทำให้เคลื่อนย้าย ความเป็นไป ความเคลื่อนย้ายของสังคม สังคมก็เคลื่อนย้ายกันไป แต่ในปัจจุบัน โลกแคบ โลกแคบเพราะมนุษย์ ประชากรเกิดมาก มนุษย์เกิดมาก สิ่งที่เกิดมาก นี่สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลกเพราะเราเกิดในยุคปัจจุบัน มันจะไม่มีการกดขี่กันโดยการ โจ่งครีမ် การกดขี่กันโดยควบคุม

แต่ในปัจจุบันนี้มันมีการกดขี่กันจากภายในใจ การกดขี่จากทางวัฒนธรรม การกดขี่เพื่อ อะไร ใครฉลาด ใครโง่ นี่กระแสสังคม กระแสโลก ถ้าเรามีสติ เรามีสัมปชัญญะ เราชนะโดยธรรม ชนะโดยธรรมคือความรุ่มเย็นเป็นสุข

ความรุ่มเย็นเป็นสุขพึงติ ชนะโดยธรรม ชนะเราก่อนใจ ถ้าเราชนะก่อนสิ่งนั้นเคลื่อนไป ตามกระแสโลก เราจะไม่ตื่นตื่นไปกับเขา เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกปัจฉัยเครื่องอาศัย ถ้าปัจฉัยเครื่องอาศัยนี้มันอาศัย

เรา คุณ คุณในปัจจุบันนี้ คุณการเป็นไปของโลก ทำไมเราต้องไปเอาสิ่งที่ว่าในเมืองหนาวมาใช้ ในเมืองร้อน มันเป็นไปไม่ได้หรอก เสียพลังงานไปทั้งนั้นเลย แต่ก็ทำกัน ทำกันเพราะอะไร

เพราะให้เอาไว้ขีดหน้าชูตา สังคมโลกต้องเหมือนกัน คำว่า“เหมือนกัน” เสรีภาพเหมือนกัน แต่เสรีภาพของใจเขาไม่เห็นนะ เสรีภาพของใจ มันต้องเปิดกว้าง เปิดกว้างให้ ต้องยอมรับสิทธิ์ของใคร เสรีภาพของใคร ธรรมและวินัยของใคร จะให้ผลได้มากน้อยขนาดไหน สิ่งนี้ให้ผลได้มาน้อยขนาดไหน

ในปัจจุบันนี้ สิ่งที่ว่า สิ่งทีวัดถึงสังคม ว่าวัดถึงความสุข ความสุขนี้ มันเกิดมาจากศาสนาพุทธนะ เพราะศาสนาพุทธเน้นตรงนี้ไง เน้นถึงเรื่องของหัวใจ ถ้าเรื่องหัวใจ ชนะโดยธรรม เพราะหัวใจไม่เบียดเบียนเราก่อน ไม่เบียดเบียนเรานะ เพราะไม่เบียดเบียนเราหมายถึงว่า ทรัพยากรมิใช่ความเป็นไป มักน้อยสันโดษ นี่ใช้แต่น้อย แล้วเจือจางกัน สังคมจะร่มเย็นเป็นสุขไหม นี่ชนะโดยธรรม พระเจ้าอโศกมหาราช เผยแผ่มาอย่างนี้ศาสนาพุทธถึงกว้างขวางออกไปไง กว้างขวางมาจนถึงชมพูทวีป กว้างขวางออกมา ถึงไปถึงสุวรรณภูมิ นี่มันแผ่กว้างออกไป นั่นมันเป็นยุคหนึ่ง

แต่ยุคปัจจุบันนี้ ยุคปัจจุบันนี้ยุคของเรา นี่ชนะโดยธรรม ถ้าชนะโดยธรรม รบชนะโดยไม่ต้องรบ ถ้าชนะโดยไม่ต้องรบ ผู้นำก็ไม่เบียดเบียนกัน สัตว์สังคมต่างๆ ก็ไม่เบียดเบียนกัน สิ่งนี้ไม่เบียดเบียนกัน ให้โอกาส

แต่ถ้ามันเป็นกิเลสละ ถ้าเป็นกิเลสนะ โอกาสไม่มี โอกาส ต่างคนต่างแย่งชิงโอกาส เพราะอะไร เพราะต้องการสะสม สิ่งทีสะสมเป็นเรื่องของโลกเขาละ โลกเขาสะสมกันมาเพื่อใครๆ เพื่อจะให้กิเลสมันอึด เพื่อความพอใจของตัว เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ตัณหาที่สิ้นฝั่ง” ตัณหาความทะยานอยากจะให้มันพอ เป็นไปไม่ได้ แต่โลกเขาคิดกันอย่างนั้นไง เขาคิดกันว่า เขาคิดของเขา เขาพยายามทำของเขา เขาเชื่อของเขา นั่นเพราะอะไร เพราะกิเลสมันมีอำนาจใจ

แต่ถ้าเรามีวาสนา กิเลสมีอำนาจของเขา เขาจึงเห็นผู้ประพฤติปฏิบัติ เห็นผู้ที่นั่งอยู่ เห็นผู้ที่ไม่ไปตามกระแสที่ว่า เหมือนกับคนไม่มีปัญญาไง เห็นคนไม่มีปัญญา เขาไม่เข้าใจถึงน้ำใจ เขาไม่เข้าใจถึงความรู้สึก เขาเข้าใจแต่ว่าสิ่งทีว่าเป็นเครื่องประดับ เรื่องโลกธรรม มีลาภ เสื่อมลาภ เขาเข้าใจตรงนั้น เขาเอาสิ่งนั้นมาแข่งขันกัน ด้วยสิ่งทีมีอยู่ สิ่งทีโลกเขาเชิดชูกัน นี่มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ

แต่ขณะที่ในเรื่องของหัวใจนะ ถ้ามันมีหลักฐานของใจนะ ใจนี้จะไม่ตื่นตื่นไปกับสภาวะนั้นเลย จะจน ทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหน แต่ถ้าหัวใจมันมีคุณงามความดีของเขานะ ถ้าหัวใจมีคุณงามความดี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ชนะโดยไม่ต้องรบเลย ชนะใจมาตลอด” ครูบาอาจารย์ของเราเนี่ย ชนะโดยธรรมตลอด ถ้าชนะโดยธรรมในหัวใจ สิ่งนี้มันจะมีคุณงามความดี จะมีความร่มเย็นเป็นสุข ร่มเย็นเป็นสุขจริงๆ นะ เพราะอะไร เพราะมันเห็นสิ่งต่างๆ นี่มันเป็นสมมุติ มันเหมือนเด็กๆ เล่นขายของกันเลย เด็กๆ นี่เล่นขายของนะ นี่สมมุติอะไรนี่เล่นกัน แล้วเล่นกัน ผิดใจกัน ก็ทะเลาะเบาะแว้งกัน สักคมก็เป็นแบบนี้ สักคมนี้เป็นอย่างนั้น จริงโดยสมมุติไป

คูสิ คูเวลาการทำธุรกิจต่างๆ มันจะมีการแก่งแย่งกัน มีการชิงดีชิงเด่นกัน การชิงดีชิงเด่นทางโลก สิ่งนั้นมันเป็นการชิงดีชิงเด่นนี้เป็นหน้าที่การงาน แต่ถ้าเราอยู่ในโลก เราอยู่ในโลกมันก็เป็นหน้าที่การงานเหมือนกัน ถ้ามีอำนาจวาสนา สิ่งนี้ที่พลัดพรากจากเราไปมันเป็นสภาวะกรรมทั้งนั้นแหละ ถ้าเราทำของเรามานะ ทำดีต้องได้ดี

ผู้ที่ไม่ต้องการสิ่งใดเลย จะได้ผลตอบแทนมหาศาลเลย ผู้ที่ต้องการได้มากผู้ที่ต้องการต่างๆ ถ้าเป็นอำนาจวาสนา มันจะได้ตามจังหวะตามโอกาสของตัวเอง แต่ถ้ามันไม่ใช่วาสนา มันทำไปขนาดไหนมันก็ได้ไม่ได้ โอกาสและจังหวะ นี่คืออำนาจวาสนา นี่อำนาจวาสนาทางโลก

ถ้าอำนาจวาสนาทางธรรมละ ชนะโดยธรรม ถ้าเกิดชนะตัวเราเองซะก่อน ถ้าเราชนะตัวเราเองซะก่อน เราทำตามหน้าที่ “ได้ก็คือได้ ไม่ได้ก็คือไม่ได้” นี่เรื่องของโลกนะ

ถ้าเรื่องของธรรมเนี่ย นี่ได้หรือไม่ได้ มันเปรียบเทียบจากภายในใจ จะไม่มีใครรู้เห็นกับเรา เว้นไว้แต่เทวดา อินทร์ พรหมนั่นนะ เวลาจิต ความรู้สึกของเรา เทวดาจะรับรู้ เวลาอะไรต่างๆ เทวดาจะรับรู้ความรู้สึกของเราตลอดไป รับรู้หมายถึงว่า ความคิดใจ มันเหมือนกับว่า เราเขียนหนังสือเลย เราเขียนหนังสือ เราเขียนเป็นตัวอักษรมา คนเขาอ่านออกหมดละ เพราะอะไร นี่เป็นเพราะเราเขียนเป็นตัวอักษร เราเขียนไปบนกระดาษ เขียนไปบนอะไรแล้วแต่ มันจะมีตัวอักษร ให้อ่าน ผสมแล้วอ่านเป็นคำได้

ความคิดก็เหมือนกัน เวลาเราคิดขึ้นมา นี่ความคิด นี่คิด สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง เวลาเกิดมาจากใจ มันก็เหมือนกับเขียนในกระดาษนะ เหมือนกับเขียนในกระดาษเลย แล้วก็

ออกมาจากจิต ความคิดไม่ใช่จิต ออกมาจากจิต นี่อาการแสดงออกของจิต เทวดานี้รู้ตรงนี้ รู้ถึงความคิด รู้ต่างๆ ถ้าเราทำ ประพฤติปฏิบัติ เราทำคุณงามความดี คนดีฝึ่มคนดีฝึ่ม

เวลาครูบาอาจารย์ของเราอยู่ที่ไหน สิ่งนี้พวกเทพพวกต่างๆ เขาจะดูแลจะรักษาของเขา รักมากนะ ในพระไตรปิฎก พระอรหันต์อยู่ในป่า เทวดารักมาก เพราะอะไร เพราะมีความร่มเย็นเป็นสุขนะ ครูบาอาจารย์ของเราอยู่ในป่านะ สวดมนต์ เวลาเทวดาได้ยินเสียงสวดมนต์ เสียงทำวัตร สวดมนต์นี่คือการสรรเสริญพุทธคุณ เพราะมนต์ที่เราสวดนี้ คือธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สาธยายไว้ เป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราสวดมนต์ระลึกถึง ธรรมจักร เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ อดตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค มัชฌิมาปฏิปทา สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมาเวลาสวดมนต์ เพื่ออะไร? สวดมนต์มันรื่นเริงในธรรมใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ให้พระสวดสัมโพชฌงค์ วิจัยในธรรม วิจัย นี้ธรรมวิชัย วิจัยในธรรม นี้สภาวะที่เจ็บไข้ได้ป่วยมันเป็นธรรมทั้งนั้นนะ แต่เราไปมองเวลาที่เราเจ็บไข้ได้ป่วยเราอยากจะหาย เราไม่ต้องการสภาวะแบบนั้น แต่เวลาธรรมมันเกิด เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา อยากวิปัสสนา อยากจะเข้าใจธรรม แต่เวลาธรรมเตือนมา คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ชราภาพนี้ ร่างกายเรามาเตือนเราตลอดเวลาเลย สงครามธาตุ สงครามขันธุ์ นี้ เกิดตลอดเวลา เราไปมองข้างนอกนะ เราไปมองความรู้สึก เราไปมองสิ่งสมบัติของเรา เรามองว่าชีวิตเรายังอีกยาวไกล เราจะสะสมทรัพย์สมบัติไว้ให้คนนั้น ให้คนนี้ คนนี้จะได้สมบัติจากเรา ขนาดนั้น นี่มันไปคิดออกหมดเลย

แต่เวลาเซลล์เวลาร่างกายมันเสื่อมโทรมไปนี้ มันชราภาพไป ธรรมแสดงตัวตลอดเลย นี้ สงครามมันเกิดแล้วนะ แต่เราไม่เข้าใจเลย เราไม่เคยเห็นสงคราม แล้วเราจะไปชนะมันได้ยังไงล่ะ เราไม่เคยชนะ เราไม่เคยสนใจ เราไม่เคยสนใจความชราคร่ำคร่าของเรานะ จิตร่างกายชราคร่ำคร่า เวลามันชราคร่ำคร่าไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ให้พระเทศน์ ให้พระสวดมนต์ ให้ฟัง สัมโพชฌงค์ ฟังแล้วรื่นเริง ฟังแล้วอาจหาญ เพราะอะไร เพราะมันเป็นอินทรีย์ ตั้งแต่ปัญญินทรีย์ จากต่างๆ มีกำลังขึ้นมา สภาวะ นี้วิจัย วิจัยในธรรม ธรรมเกิดจากไหน? ธรรมเกิดจากความเจ็บไข้ได้ป่วย นี่มันก็เป็นธรรม เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นอนิจจัง สภาวะมันแปรสภาพ มันแปรเปลี่ยนไป

นี่ฟังแล้วตื่นเรริงนะ ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นเจ้าของศาสนา พุทธ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว วางธรรมและวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน เป็นเจ้าของศาสนา เป็นผู้ที่บัญญัติธรรม บัญญัติที่สัมโพชฌงค์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นคนเทศนาว่าการเอง เวลาพระสวดขึ้นมา กลับตื่นเรริงกลับอาจหาญ เพราะมันเป็นสภาวะจริงใจ เหมือนกับเราเป็นนายช่างใหญ่ เราสามารถ เราเข้าใจเรื่องของเทคโนโลยีทั้งหมดเลย แล้วเวลามีปัญหาขึ้นมา ลูกศิษย์มาอธิบายให้ฟัง เป็นอย่างนั้นๆ นี่มันตื่นเรริง มันอาจหาญนะ เป็นสงครามใหม่ มันเป็นสงครามใหม่

มันเป็นสิ่งที่ว่าเราทำประสบความสำเร็จ ไม่ต้องรบ ชนะตลอด เพราะอะไร เพราะเป็นผู้ที่วางธรรมและวินัยนี้ไว้ แล้วธรรมวินัย ย้อนกลับมา ถ้าขณะสวดเป็นสัมโพชฌงค์ยังมีความตื่นเรริง อาจหาญ แล้วเราเวลาเราพิจารณาของเรา ถ้าเห็นสภาวะธรรมแบบนี้ มันจะตื่นเรริงอาจหาญใหม่ มันจะมีความสุขมากนะ เหมือนกับเราประกอบธุรกิจกัน ผู้ที่ประกอบธุรกิจ แล้วสิ่งต่างๆ สมประโยชน์ของเรา สมประกอบธุรกิจแล้ว ได้กำไร ได้เงินทองสะสมมา มันมีความสุขนะ

สิ่งนั้นมันเป็นความสุข เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้เราคิดว่าเราทำแล้วของเราได้ มันเป็นสมบัติของเรา สมบัติของเราใจ ทั้งๆ ที่เป็นสมบัติเป็นสมมุติ เพราะอะไร เพราะเงินถ้าเขาเปลี่ยนค่านะ เงินลดค่าอะไรต่างๆ สิ่งนี้มันจะลดค่าของมันลงไปทันทีเลย แต่ถ้าเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งทีสภาวะธรรม สภาวะความเป็นไป สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมา นี่โลกเป็นสภาวะแบบนี้ เราเกิดในโลก มนุษย์ โลกนอก-โลกใน โลกนอกก็อาศัยโลกเขาอยู่ โลกก็เป็นสภาวะแวดล้อมแบบนี้แหละ โลกใน

โลกในของผู้ที่เริ่มประพฤติปฏิบัติ ก็คือตัวเรา ร่างกายก็ชราภาพคร่ำคร่าไป เจ็บไข้ได้ป่วย มันจะมีเหตุมีผลของเขา ถ้าเราวิปัสสนาของเราไป ธรรมโอสถ ถ้าจิตสงบเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา สถานที่ที่เป็นชัชฎุมิ ชัชฎุมิเห็นใหม่ กายกับใจเป็นสถานที่รบ ถ้าเราจะรบกับกิเลส รบกับการเกิดและการตาย

สิ่งที่...เพราะเราเกิดเราตายขึ้นมา เราถึงพบพระพุทธศาสนา ถ้าเราพบพระพุทธศาสนา เวลา เทวดา อินทร์ พรหม เขากพของเขา เขาอยู่ของเขา ภพของเขา รอเวลาเป็นไป เราเกิดมานี้มัน โคนบีบคั้น มันเป็นปัจจุบันนี้ ปัจจุบัน เวลากลางวันแดดออกก็ร้อน เวลาหน้าหนาวก็หนาว ใน

ปัจจุบันมันเป็นสภาวะอากาศที่มันเปลี่ยนแปลงเป็นฤดูกาล นี่ชีวิตก็เหมือนกัน เป็นฤดูกาลนะ ตลาดแห่งมรรคผลนิพพาน

ในกึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญอีกหนหนึ่ง ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติสำนักปฏิบัติเดี๋ยวนี ปฏิบัติเป็นที่เข็ดหน้าชูตา เป็นชาวพุทธต้องมีปัญญา ปัญญาแก้ไขกิเลส สิ่งแก้ไขกิเลสนี้ ต้องให้มันเป็นสัจจะความจริง ถ้าสัจจะความจริงมันจะเป็นคุณค่า คุณค่าของหัวใจ ถ้าคุณค่าของหัวใจนะ มันเกิดมาจากไหน? มันเกิดจากใจของเรา เกิดจากใจของเรา เพราะเราสร้างขึ้นมา เราจะค้ำน้ำ เราจะต้องหาน้ำเข้ามาเราถึงจะค้ำน้ำได้ เราคิดว่าจะค้ำน้ำแต่เราหาน้ำไม่เจอ เราจะเอาน้ำที่ไหนมาค้ำ เราก็หิวกระหายตลอดไป

จิตเวลามันทุกขมันร้อนนะ ถ้ามันสงบเข้ามา มันได้ค้ำสัมมาสมาธินะ มันจะมีความร่มเย็นเป็นสุขของมันนะ จิตของเราเวลามันทุกขมันยาก ธรรม ธรรมและวินัย ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเวลาน้ำหาที่ไหนล่ะ ความร่มเย็นเป็นสุขไหนละ สัมมาสมาธิอยู่ที่ไหน ถ้าจิตสงบเข้ามา สิ่งนี้มันเกิดมาจากใจ ถ้าใจแสวงหา ใจค้นคว้า เราก็จะได้ของเรา ถ้าได้ของเราขึ้นมาได้ของเรานี้ เป็นของใคร เป็นของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

ขนาดที่ว่าบุญกุศลยังเป็นสมบัติประจำตัวนะ เวลาเราทำบุญกุศลกัน เราอุทิศส่วนกุศลขอให้สัตว์สรรพสัตว์ สัพเพ สัตตา ขอให้มีความร่มเย็นเป็นสุข เราแผ่กลับไป นี่ธรรม ธรรมเผยแผ่ออกไปต่างคนต่างมีความร่มเย็นเป็นสุข แต่มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา มันก็เป็นสิ่งที่ต้องเกิดต้องตายในวัฏฏะ

ในขณะที่เราเกิดเราตายในวัฏฏะอยู่แล้ว เราจะชำระกิเลส เราจะชำระ ตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าพญามาร พญามารนี้มันปกครองสัตว์โลก คนจะมั่งมีศรีสุข ทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหนนะ ไม่พ้นจากพญามัจจุราช จะเก่งกล้าสามารถขนาดไหน จะมีเงินทองสูงส่งจะมีทุกข์ จะมีตำแหน่งหน้าที่การงาน สูงส่งขนาดไหนก็แล้วแต่ จักรพรรดินี้ตายแล้วตายเล่า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนาเป็นพระโพธิสัตว์ได้เคยเป็นจักรพรรดิ เกิดเป็นกษัตริย์ เกิดแล้วเกิดเล่า เพราะการเกิดการตายอย่างนี้ต้องสะสมบุญญาธิการมา ถ้าเกิดมาจักรพรรดิ เป็นผู้สร้างบุญกุศลในโลก จิตมันเวียนไปอย่างนี้ มันเหมือนกับดอกไม้ คูสิเขาทำดอกไม้ส่งออก เขาต้องเพราะพันธุ์ ดอกไม้ ออก นี่เป็นลานตาไปหมดเลย นี่เหมือนกันนะ ถึงเวลา

มันก็เหี่ยวเฉา มันก็เป็นครึ่งเป็นคราว นี่ก็เหมือนกัน ขณะที่จิตเกิดจิตเกิดๆ เหมือนเห็นเหมือน
ดอกไม้ที่มันเกิดตาย เกิดตายนะ

แต่เราว่าชีวิตเราเป็นสภาวะแบบนี้ เราว่าเกิดมาแล้ว ต้องอายุร้อยปีพันปี มันจะอายุยืนยาว
ไป แต่ถ้าย้อนกลับมา ย้อนกลับมา คุณิ ชีวิตของเรา ชราคร่ำคร่า เผลอแป็บเดียวหกสิบ ร้อยปี
แล้ว หกสิบปี ร้อยปีเผลอหน่อยเดียวนะ แต่เวลาอยู่ทางโลก เพราะอะไร เพราะมันความทุกข์
ความทุกข์อยู่กับทุกข์ เวลานี้ยาวนานมาก ถ้าเราอยู่กับสุขนะ อยู่กับความพอใจของเราละ เวลานั้น
วิ่งเร็วมาก

นี่ก็เหมือนกันถ้าจิตเราปล่อยวางทั้งหมด ชนะกิเลส ทำลายกิเลส ทำลายต่างๆ รบ ไม่ต้อง
รบกับกิเลสเลย มันชนะทั้งหมดนะ นี่มันเห็นความเป็นไปนะ นี่ความเปลี่ยนแปลง กาลเวลามัน
เคลื่อนที่ไป เห็นแล้วมันย้อนกลับมา มันถึงตลอดสังเวชา วิถีเป็นแบบนี้ละ ธรรมอย่างนี้มัน
สะท้อนที่หัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วเราไป เราศึกษาธรรม เราอยากประพฤติปฏิบัติ

ถ้ากวางดำรา กวางดำรับดำราออกรบ กิเลสมันหัวเราะเยาะถึงต้องวางตรงนั้นไว้นะ แล้ว
พยายามกำหนดพุทโธไว้ กำหนดพุทโธ ทำสมาธิสมาธิให้เกิดขึ้นมาก่อน ดื่มน้ำนะ ถ้าน้ำของเรา
ขูดบ่อ บ่อใครลึกบ่อใครตื้น ถ้ำบ่อลึก กระแสน้ำ ตาน้ำอยู่ลึก เราก็ต้องขุด ถ้ำขุดลงไปนี่เจอ
แน่นอน เพราะแผ่นดินนี้ตั้งอยู่บนน้ำ ถ้ำขุดลงไปต้องเจอ แต่ลึกตื้นต่างกันนะ คุณิ คุณอย่างบ่อน้ำมัน
บางบ่อลึกมาก บางบ่อขุดไม่ต้องลึกก็ได้ น้ำมันของเขา นี้อยู่ที่สายของแร่ธาตุอันนั้น

นี่ก็เหมือนกัน สายบุญสายกรรมของเราไป เราถึงทำอะไรแล้วอย่าท้อถอย สิ่งนี้เกิดจากการ
กระทำของเรา กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ในขณะที่ปัจจุบันนี้ กรรมก็จำแนกให้เราเกิด
สภาวะแบบนี้ แล้วเราสนใจในพระพุทธศาสนา เราสนใจคือ ศรัทธาความเชื่อ แล้วความสนใจอัน
นี้ มันถึงย้อนกลับมา ย้อนกลับนะ ย้อนกลับมาหาเรา นี้ “โอปนยโก” เรียกเรื่องสัตว์ทั้งหลายมา
ธรรม มาคุณธรรม มาคุณความรู้ลึก ถ้าเราศึกษาออก เราออกไปหาความรู้ลึก เราออกไปหากรอบ
หาทางวิชาการ เราออกไป เราออกไปนี่เป็นสุตมยปัญญา ออกไปนี่เพื่อจะศึกษาธรรม แล้วไปยึด
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ เพื่อจะให้จรรโลงมาถึงเราไป ถ้า
สิ่งนี้สิ่งที่ผู้รับสาร คุณิ คุณพระสงฆ์ สมมุติสงฆ์ บวชแล้วนี่บุญมาก บุญมากตรงไหน พ่อแม่ถ้ามี

ลูกบวช นี้ได้ ๑๖ กัป ๑๖ กัปเพราะอะไร เพราะมันรักษาวิชาการอันนี้ไว้ สืบต่อวิชาการ สืบต่อธรรมและวินัยนี้ตลอดมา

เหมือนกับมดแดงเฝ้ามะม่วงนะ รักษามะม่วงไว้เดินวนต้นมะม่วง ผลมะม่วง เดินวนไปวนมารักษามะม่วงไว้นะ แต่ถ้าใครประพฤติปฏิบัติ เราสามารถเด็ดผลมะม่วงนั้นมา มดแดงไม่ได้กินนะ มดแดงเฝ้ามะม่วงแต่ไม่รู้จักรสของมะม่วง เพราะอะไร ศึกษาเป็นสมมุติสงฆ์ บวชมาเป็นสมมุติสงฆ์ เพื่อศึกษาธรรมวินัย เฝ้ามะม่วงไว้ แล้วนี่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ใครจะเด็ดผลมะม่วงนั้นมาบอก ถ้าใครไม่เข้าใจเด็ดผลมะม่วงมา ธรรมและวินัย ผู้ที่ประพฤติธรรม ธรรมะจะมีความสุขมาก ผู้ที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม นี้กินทั้งผลนะ ขมนะเปลือกนะขม เปลือกมะม่วงนะขม ต้องปอกมะม่วงปอกเปลือกก่อน เนื้อของมะม่วงนะหวาน แต่เม็ดของมะม่วงก็ฝื่อนนะ

นิสัยชาติของธรรมใจ ถ้าเราไม่เข้าใจ เราไม่ตั้งสติขึ้นมา เราเห็นว่ามะม่วงนี้เป็นธรรม เราจะกินทั้งลูกเลย กินเข้าไปแล้วก็เข้าผิด นี่ผู้ที่ปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล สิ่งที่ไม่ได้ผลเพราะเราทำโดยความประมาทเลินเล่อ เราไม่ทำสัจจะความจริงนี้ เราไม่เริ่มต้น ตั้งแต่ ทาน สีล ภาวนา ถ้ามีทานนะ เราสละทานกันอยู่ที่นี่ ที่เราสละทานเป็นอามิสๆ นี้เพื่ออะไร เพื่อเตรียมดิน เตรียมเจตนา

ถ้ามีศรัทธามีเจตนา ความเจตนาสละออก สละออกมาจากไหน สิ่งที่เราสละทาน วัตถุมันไปเองไม่ได้หรอก คุณ คุณแม่แต่ผักหญ้า มันอยู่บนต้น อยู่ริมรั้วนี้ เราไปเก็บ เรามาทำอาหารใส่บาตรพระ ของที่เราเก็บได้ทำได้ เราเก็บมาเป็นประโยชน์ แล้วเราถวายทานไป เราสละทานไป มันจะเป็นประโยชน์กับใจเรา ไม่ต้องไปหาสิ่งที่ดีเลิศเลิศมาจากไหนหรอก เพียงว่าให้มีเจตนา เจตนาตัวนี้ การสละอย่างนี้ มันก็ย้อนกลับมา

เพราะเจตนามาจากไหน เจตนาเองหรือ เจตนามันต้องมาจากใจ ถ้าใจมีเจตนา นี่มันก็ย้อนมาที่ใจ เพราะใจตัวนั้นมันก็ไปปรับใจตัวนั้นนะ ปรับใจตัวนั้นให้ควรแก่การงาน ถ้าควรแก่การงานนะ ถ้ามีการเสียดสละ มันฝึกฝนใจของมัน นี่วุฒิภาวะของใจ มันปรับตัวใจตั้งแต่ตอนนั้น นี่สงครามเกิดแล้ว สงครามระหว่างกิเลสกับธรรมเกิดใจ เพราะกิเลสมันตระหนี่ มันตระหนี่ถี่เหนียว มันต้องสะสม มันจะทำบุญ แม้แต่ทำบุญมันยังอยากใหญ่ๆ ทำบุญต้องเหนือเขา ต้องดีกว่าเขา เห็นไหมนี่กิเลสมันเหยียบไปตลอดเลย แม้แต่การกระทำก็ต้องเหยียบไป เหยียบคนอื่นเขาไปไง สิ่งนี้เป็นกิเลส แต่ถ้ามันเป็นเจตนา ทำบุญคือบุญ บุญขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือทั้งเหว มีเท่าไร คือสละทานออกไป โดยไม่ต้องการสิ่งใดๆ เลย

นี่มันก็ย้อนมาที่ใจ ใจก็ควรแก่การงาน ถ้าใจนะมันสลัดมันออกไป โดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติ นี่ปฏิบัติยาก ผู้ให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ผู้รับบริสุทธิ์ นี่คืนมันได้การเตรียมที่ดี ถ้ามันมาขึ้น เป็นภาชนะมันก็จะดี แต่ถ้ามันสละทาน แล้วมันมีทิฐิ มันมีมานะ "ฉันนี่ทำบุญมาก ฉันนี่เป็นผู้ที่มีคุณกับศาสนา" มันไปซื้อกรรมมาแล้วมันจะเป็นธรรมะได้อย่างไรละ กิเลสมันขึ้นไปหมด นี่จะรบแล้วชนะเขาไง รบกับกิเลส แล้วก็ชนะกิเลสให้กิเลสมันหลอก นี่เหมือนกับรบกับข้าศึกเลย เขาเปิดค่ายกลไว้ เขาทำค่ายกลไว้ ทำเป็นแพ้อยหนี เราก็รบถล่มเขาเข้าไปในค่ายนั้น เขาล้อมกลับมานะ ตายหมดเลย

นี่ก็เหมือนกันการจะประพฤติปฏิบัติ มะม่วงต้องปอกเปลือกนะ มะม่วงอย่ากินทั้งลูก มะม่วงเขาไม่กินเปลือกกันหรอก เปลือกมะม่วงนี่มันรักษาผลมะม่วงไว้ เพราะมันเป็นธรรมชาติของเขา เขาต้องเคิบโตมาอย่างนั้น ตั้งแต่ผลอ่อนผลแก่ เวลาออกมาแล้ว เราจะกินเราต้องปอกเปลือกก่อน การประพฤติปฏิบัติ ในการสละทานก็ต้องเป็นสภาวะแบบนั้น เราทำทานให้เป็นทาน เพื่อให้ใจควรแก่การงาน ถ้าใจควรแก่การงาน การประพฤติปฏิบัติมันก็สมควร

สมควรคือ มัชฌิมาปฏิปทาใจ เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ อตตกิลมณานุโยค ยึดเลย ฉันแน่ ฉันยอด ฉันเหยียบหัวคน กามสุขัลลิกานุโยคนี่จะมีความสุขจะเป็นไปกับโลก ไม่ใช่ทั้งนั้นเลย ปล่อยมันเป็นตามธรรมสัจ มันอยู่ที่กิเลสนะ มันอยู่ที่ความพอใจนะ สิ่งนี้เราปล่อยให้หมด สิ่งนี้ ทิ้งเหวไปๆๆ นี่พอทิ้งเหวไปมันก็ควรของมันเป็นไป ตั้งสติไว้ ย้อนกลับมา

นี่เราขุดน้ำใจ ขุดบ่อ บ่อลึกบ่อตื้น เราจะเอาน้ำ ถ้าแหล่งน้ำนะ ถ้ามีแหล่งน้ำก็มีชีวิต ที่ไหนมีน้ำที่นั่นก็มีชีวิต ถ้าการประพฤติปฏิบัติ จิตเคยมีความสงบ ความสงบเป็นที่พึงของใจ ถ้าใจไม่เคยสงบเลย เครื่องยนต์นะ ตั้งแต่เกิดนี่ ดิดเครื่องยนต์มา ดับไม่เป็น นอนหลับก็ฝัน นอนหลับไปนะ ตื่นขึ้นมาไม่สมกับการทำความสงบของใจหรอก ถ้าจิตทำความสงบของใจ จิตมีความสงบขึ้นมา นี่ สิ่งนี้มันมีความรุ่มเย็นเป็นสุข ถ้ามีความรุ่มเย็นเป็นสุข รุ่มเย็นเป็นสุข ย้อนกลับไป ย้อนกลับไปจะเป็นวิปัสสนา วิปัสสนา

นี่รบ รบชนะ รบเร็วชนะเร็วเป็นประโยชน์ที่สุด รบแล้วชนะยึดเยื่อ การรบด้วยความยึดเยื่อ ต้องต่อสู้ อันนี้ขีปนาวุธ รบเร็วชนะเร็ว ถ้ารบแล้วยึดเยื่อ ก็ต้องยึดเยื่อ อยู่ที่กิเลสของใครมันจะเข้มแข็ง กิเลสในหัวใจของเราจะ มันต่อต้าน การประพฤติปฏิบัติ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรกราบ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็

กราบธรรม แล้วธรรมอันนี้ ธรรมและวินัย ที่ว่าสุดยอดๆ ธรรมที่มีอยู่แล้วนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปสัมผัส เข้าไปตรัสรู้ธรรม แล้ววางไว้ แล้วเราประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้มันอยู่ที่ไหนล่ะ

ถ้าเรา สิ่งที่มีอยู่ ถ้ามันยึดเชื้อ ยึดเชื้อกับสิ่งที่กิเลสมาต่อต้าน ธรรมไม่เคยทำให้ใครๆ เตือดร้อนหรือ สภาวธรรม ฝนตกมีแต่ความชุ่มเย็น แต่ถ้าน้ำหลาก ฝนตกมาก อันนั้นมันก็เป็นสภาวะที่เกิดจากวาทภัย นี่ฝนก็คือน้ำ คือความชุ่มเย็นเป็นสุขของใจ มันจะให้ใจชุ่มชื่น ถ้าใจชุ่มชื่น สิ่งนี้มันถึงย้อนกลับมาที่ความรู้สึกรู้สึกของเรา ถ้าความรู้สึกของเรา ถึงย้อนกลับไปวิปัสสนาได้ ถ้าวิปัสสนาได้ นี่การต่อสู้ การต่อสู้กับกิเลส เพราะกิเลส สิ่งที่จะชนะว่ามีน้ำ น้ำยังเหือดแห้งไป มีน้ำ เราไม่รู้จักทำประโยชน์ของเราขึ้นมา เราใช้สอยสิ้นเปลือง น้ำกับแหล่งน้ำ เขาต้องสงวน ต้องรักษา เขาต้องลอก ลอกสระน้ำ ลอกสิ่งนั้นเพื่อจะให้น้ำเก็บกักได้นาน เพื่อใช้ชีวิตได้นาน

สมาธิถ้าเราทำความสงบของใจ ถ้าเราประมาทเดินเล่น มันเสื่อมนะ จิตเสื่อมๆ ทำให้เราทุกข์มาก ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติไม่ได้ผล ก็เป็นความทุกข์อันหนึ่ง นี่กิเลสมันหึงคอดะ นี่กิเลสทั้งนั้นที่ทำให้ประพฤติปฏิบัตินี้ยาก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม ธรรมนี้ให้ความชุ่มเย็นเป็นสุขกับคน น้ำนี้ทำให้เกิดสิ่งมีชีวิต น้ำนี้ให้เราดื่มเข้าไป น้ำบริสุทธิ์ทำให้ขบถาย แม้แต่เดี๋ยวนี้นะ การดื่มน้ำก็เป็นการชำระสารพิษในร่างกายแล้ว แต่เมื่อก่อนเราไม่ได้คิดกัน เราใช้ประโยชน์อย่างนี้โดยธรรมชาติ เราก็คิดว่าสิ่งนี้เราใช้ประโยชน์ เรากินน้ำเพื่อหล่อเลี้ยงร่างกาย นี่การดื่มน้ำ น้ำเดี๋ยวนี้เขาดื่มเป็นยาก็มีนะ

แล้วถ้าจิตมันสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา สิ่งที่มีเป็นความชุ่มชื่นของใจนะ สิ่งนี้ถ้ามันรักษาไม่เป็นนะ มันก็เสื่อม จิตเสื่อมๆ ใจ จิตเวลาประพฤติปฏิบัติก็แสนทุกข์แสนยาก แล้วจิตเสื่อมนี้ เหมือนกับเราเคยมี เราเคยมีหน้ามีตาในสังคมนะ แล้วเราหมด สิ่งทีหุดพลัดพราวออกไปให้สังคมเขาติฉินนินทา เราจะไปสู้หน้าเขาได้อย่างไร นี่มันเกิดจากอะไรล่ะ ก็เกิดจากเราไม่รู้จักรักษา

เรามีหน้ามีตาในสังคม เราเป็นคนดี เราเป็นคนเสียสละ เราเป็นคนทำบุญกุศลให้เขา สังคมเขาจะติฉินนินทาเราได้อย่างไรล่ะ แต่เพราะเราสุรุ่ยสุร่าย เราไม่รู้จักรั้งสติของเรา เราไม่เป็นประโยชน์กับเราเอง เราทำประมาทเดินเล่น สิ่งต่างๆ ก็ให้เราทุกข์จนเจ็บใจ แล้วเราก็ต้องพยายาม

พัฒนาขึ้นมา เพราะอะไร เพราะคนล้มอย่างข้าม สิ่งต่างๆ โลกมันเป็นสภาวะแบบนี้ แล้วแต่บุญแต่กรรมขึ้นมา

คูสิ บางคน ตั้งแต่เราสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมา เราก็ยืนมั่นคงของเราตลอดไป คนที่มันตั้งตัวขึ้นมา บางทีเขามีความผิดพลาดเขาไป นี่เวรกรรมของใคร ของเขาณะ นี่กิเลสมันให้ผลกับจิตทุกๆ ดวงใจ เวลากรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดแตกต่างกัน กัน เราถึงควรแต่ทำคุณงามความดี ควรคุณงามความดีเลย

“สิ่งใดทำแล้วเสียใจ สิ่งนั้นไม่ดีเลย” สิ่งใดที่ทำแล้วเสียใจทีหลัง เพราะอะไร เพราะเราไม่ทันกับความรู้สึกละ ไม่ทันกับกิเลสที่มันเหยียบเราณะ กิเลสมันเหยียบเราณะ กิเลสนะให้ผลกับเราอย่าไปโทษสิ่งใด ธรรมไม่เคยให้ผลเสียกับใครเลย

ธรรม สภาวะธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้เป็นประโยชน์ทุกๆ คน เพียงแต่คนจะเอาสิ่งใดมาใช้ เพียงแต่กิเลสเอาไปอ้างอิงไง เอาแง่มุมของกิเลสนี้ ไปอ้างอิงธรรม ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ ก็ธรรมของใจ ก็ใจมันเป็นใจนะ มันจะเป็นธรรม ธรรมของมันก็คือปล้น ธรรมของมันก็คือการทำลายเขา

กิเลสก็เหมือนกัน มันก็ทำลายหัวใจเรา ทำลายโอกาสของเรา ทำลายสมาธิให้เสื่อมไปทำลายทั้งหมดเลย แล้วว่าเป็นธรรม ยังอ้างว่าเป็นธรรมอยู่ณะ ทั้งๆ กิเลสมันทำให้เสียหายขนาดนี้ ยังอ้างว่าเป็นธรรมอยู่เลย ถ้าเป็นธรรมนี้ ถ้าเป็นธรรมนะ เข้ากับสิ่งไหน สิ่งนั้นจะเป็นร่มเย็นเป็นสุขไปหมด ที่ไหนก็ว่าคนนั้นเป็นคนดี กลิ่นของศีลหอมทวนลม กลิ่นของความเป็นสุขมัน... เรามีความร่มเย็นเป็นสุข

คูสิ เราอยู่กับสัตว์โลก เรามีแต่เสียสละ คูสิว่า เขาจะติฉินนินทาเราได้อย่างไร เขาติฉินนินทาเราไม่ได้หรอก มีแต่เราไปเอาเปรียบเขา เราไปเอาไรด์เอาเปรียบเขาไปทั้งหมด แล้วก็บอกเราเป็นธรรมๆ ธรรมของใจไง! รบเท่าไรก็แพ้เมื่อนั้นนะ เพราะอะไร เพราะสิ่งยุทธปัจจัยของเรา มันใช้ไม่ได้ ยุทธปัจจัยของเราณะ ปืนของเราณะลูกปืนหมดเลย แล้วออกสงคราม ออกสงครามเข้าไปตายหมดนะ

นี่รบยึดเชื้อ รบยึดเชื้อมันต้องต่อสู้ ต้องต่อสู้ ต้องยุทธปัจจัยของเราต้องซ่อมแซมของเรา ต้องดูแลของเรา ถึงบอกกิเลสเท่านั้นนะที่ทำให้การประพฤติปฏิบัติเราล้มลุกคลุกคลาน กิเลสเท่านั้นจริงๆ เลย

นี่ถ้าเป็นธรรม ธรรมมันต้องสะสมใจ ธรรมมันต้องสะสม เช่น น้ำ น้ำหยดลงหินนะ ทุกวัน หินมันยังกร่อนนะ น้ำแต่ละหยดแต่ละหยดนี่มันทำให้เต็มแก้วได้ สติเราตั้งขึ้นมา แล้วเราพยายามตั้งสติ หน้าที่ของเราตั้งสติ เราจะเรียกร่องเอาจากใครก็ได้หรือหอก นี่น้ำจะเรียกร่องเอาจากใครไม่ได้ สติก็เรียกร่องเอาจากใครไม่ได้ จะเรียกร่องจากใครไม่ได้เลย

แต่ก็นี่ อ่างอิงตลอด เราสร้างอย่างนั้น ทางลัดเป็นอย่างนี้ ถ้าเราตั้งสติแล้ว สิ่งนี้จะเต็มแก้ว ถ้าสมาธิ สมาธิไม่ได้แก้กิเลส สมาธิถึงแก้กิเลสไม่ได้ เราก็จะรีบทำให้มีความสงบของใจ มันเป็นการเคลิบเคลิ้มนะ มันเป็นเรื่องที่เราสร้างภาพ เราสร้างภาพ เราจินตนาการว่าจิตสงบ สงบของใคร สงบของกิเลสหรือ เวลานอนหลับสงบไหม นอนหลับไม่มีสตินี้ หลับจนกรนนี่สงบไหม นี่มันเป็นเรื่องของความฝันว่าสมาธิใจ มันไม่เป็นสมาธิหรือ

ถ้ามันเป็นสมาธินะ จิตจะมีกำลังของมัน จิตจะมีกำลังนะ จะสงบขนาดไหน อธิปนาสมาธิ นะ สักแต่ารู้ ขาดหมด อายุคนนะนี้ดับหมดเลย "จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่มองด้วยอุปกิเลส" ส่องใสของใคร จิตส่องใสขนาดไหน นี่ส่องใสด้วยสมาธิก็ได้ ส่องใสขณะที่วิปัสสนาไป เวลาอยู่กับจิตแยกออกจากกัน ส่องใสอย่างนั้นก็ได้ เวลาพิจารณาไปถึงที่สุด จิตเดิมแท้ที่ส่องใสๆ ส่องใสด้วยอุปกิเลส

นี่ส่องใสของใคร ส่องใสของสมาธิก็มี ส่องใสของธรรมก็มี สิ่งที่มีมันมี นี่รบเข้าไปแกะยึดเชื้อขนาดไหน มันจะเห็น เห็นตั้งแต่รบเข้าไป ตั้งแต่เราทำลายกองทัพ กองทัพของกิเลส ความต่อต้านของกิเลสที่เราทำลายเข้าไป ตั้งแต่ทัพหน้า ทัพปีกซ้าย ปีกขวาเข้าไปถึงทัพหลวงนะ มันจะเห็นไปหมดละ เราจะตีทัพนี้แตก ตีทัพนี้แตก เข้าไปถึง นี่สงครามจะยึดเชื้อหรือสงครามจะรบเร็วชนะเร็วนี้ มันอยู่ที่อำนาจวาสนา ไม่ต้องห้อถอย ไม่ต้องทุกข์จนเจ็บใจ เพราะสงครามที่เขาทำกันกับภายนอกนะ เขาต้องสมัครเป็นทหาร เขาต้องเจริญในวิชาชีพของเขา จนกว่าเขาจะเป็นแม่ทัพ เขาเป็นนายทัพ ยังอีกยาวไกลนั่นเป็นเรื่องของโลก เรื่องของการปกครองประเทศ นั่นเป็นเรื่องของสงครามโลก

แต่สงครามธาตุ สงครามชั้นในหัวใจของเราเนี่ย ไม่ต้องไปหาใครเลย เจ้ายุทธจักรก็อยู่กลางหัวใจ ศัตรูของเราเนี่ย อวิชชามารณะ มันเป็นอวิชชา ปญญา สงขารานี้ มันอยู่ในภวาสวะ อยู่ในภพนี้ อาสวะ ๓ นี้ กลางหัวใจนี้ แล้วเรานี้รบแล้วแพ้แล้วแพ้อีก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ต้องรบเลย ชนะตลอด ครูบาอาจารย์ของเราที่วิปัสสนามาถึงที่สุดแล้ว ไม่ต้องรบเลย กระทบขนาดไหน ก็ไม่มีข้าศึก ไม่มีการรบ ชนะตลอด ไม่ต้องรบชนะตลอดเลย

แต่เราจะรบกับกิเลสของเราเนี่ย แล้วเราก็เอากิเลสมาออกนอกหน้า ออกก้าวหน้าไปก่อน ปฏิบัติจะต้องเป็นอย่างนั้น สภาวะเป็นอย่างนั้น ถึงได้บอกมันไม่เป็นสัจจะความจริงเลยสักอันหนึ่ง ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงสักอันหนึ่ง สักอันหนึ่ง มันจะมีความสงบออกมา แล้วเวลาสี่ออกมาเนี่ย เป็นความจริง ความจริงที่สี่ออกมาต้องเหมือนกัน

คูลี คูในปัจจุบันนี้ คูอย่างเช่นการสื่อสารเขา ถ้าเราสื่อสารในคลื่น ในกระบวนการที่ถูกต้องของเขานี้ เราจะสื่อสารไปได้รอบโลกเลย เราจะจับคลื่นต่างๆ ได้ทั้งหมดเลย แต่ถ้าเครื่องส่งของเรา มันคนละระบบของเขานี้ มันจะไปเข้าเขาได้อย่างไร เครื่องของเรา ความรู้สึกของเรา กิเลสของเราทั้งตัวเลย แล้วบอกนี่เป็นธรรมๆ แล้วมันเข้ากับธรรมได้อย่างไรละ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้อริยสังขันธ์เดียวกัน

สิ่งที่เป็นอริยสังขันธ์ พุคถึงอริยสังขันธ์ ความสงบของใจขึ้นมาจะเป็นสภาวะ ทุกข์ควรกำหนด กำหนดอย่างไร สมุทัยควรละ ละอย่างไร แล้วละด้วยอะไร? ละด้วยมรรค มรรคญาณ มรรคญาณเกิดขึ้นมาอย่างไร แล้วนิโรธมันมาดับ ดับอย่างไร นิโรธะ นิโรธมันดับ มันดับโดยไม่รู้เรื่องเลย หรือ ไม่รู้เรื่องมันก็คนนอนหลับนะสิ แต่นิโรธมันดับ ดับมันต้องมีความรู้สึกของมันสิ มันดับมันปล่อยวางอย่างไร สิ่งมันปล่อยวาง นี่สงครามมันเกิด เกิดอย่างนี้

ถ้าสงครามเกิดขึ้นมา ตำราพิชัยสงครามเล่มเดียวกัน ใครศึกษาที่รู้ ตำราก็คือตำรา แล้วคนไม่เคยออกรบเลย ทหารที่ศึกษามาแล้วไม่เคยออกรบสักทีหนึ่ง ปืนยังอยู่ทุกวัน ยิ่งแต่ลูกซ้อม ลูกจริงไม่เคยยิงสักทีหนึ่ง แล้วยิงข้าศึกก็ไม่เห็น ยิ่งไปยิงมา ปืนจะลั่นใส่ตัวเองอีกต่างหาก การปฏิบัติมันจะได้ผลอย่างไรละ เพราะเรารู้แต่ที่ว่า เราทำไปโดยกิเลสค้นหาความทะยานอยากจงจุมกไปตลอดเลย กิเลสทั้งนั้น เวลาภาวนาไป กิเลสหน้าหน้า กิเลสดึงเราไป แล้วเรานี้การต่อสู้กับกิเลสนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นำสังเวชนะ นำสังเวชนาสลดมาก เอากิเลสเป็น

ใหญ่ เอากิเลสเป็นใหญ่ในการประพฤติปฏิบัติ เอากิเลสเป็นใหญ่ในหัวใจ แล้วก็เหยียบย่ำตัวเอง ไม่เห็นนะ ไม่เห็นว่าเหยียบย่ำตัวเอง แต่จะไปทำลายคนอื่นนะ

นี่ชนะโดยกิเลสมันทำลายกันอย่างนี้ ทำลายตัวเองก่อนเลย แล้วไม่เห็นด้วยว่ามันทำลายอย่างไร ไม่รู้จักว่ามันทำลายอย่างไร เหมือนสารพิษในตัวนะ ถ้าเราไม่ใช่หมอ เราไม่รู้หรอกว่าอะไรเป็นพิษไม่เป็นพิษ เวลามันเกิดโรคแล้วถึงรู้ว่านี่เป็นโรคนะ

คูลี เวลาทางแพทย์เขา เขาพยายามจะบอกว่าการกินอาหาร อะไรต่างๆ ควรจะป้องกันไว้ อย่าให้เกิดโรค นี่เขารู้ของเขานะ แล้วเราไม่รู้ นี่เห็นไหม ชนะโดยไม่ต้องรบ เขารู้ตั้งแต่ที่แรกเลย ว่า อันนี้มันสะสมไปจะเกิดสารอย่างนั้น จะเกิดปฏิกิริยากับร่างกายอย่างนี้

แล้วเราก็กิเลสทั้งล้วนๆ เลย ปฏิบัติไปด้วยกิเลสตลอดเลย นี่สารพิษทั้งนั้น สารพิษทั้งนั้นเลย เอาสิ่งที่เป็นพิษ เอาสิ่งที่กิเลสนี้สะสมเข้ามาที่ใจ แล้วก็ยังเข้าใจว่าเป็นการปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมนะ รบโดยข้าศึก ไม่ต้องรบด้วยนะ เหมือนกองทัพมันอ่อนแอ กองทัพยุทธปัจจัย มันใช้ไม่ได้ ก้าวออกรบเมื่อไรก็แพ้เมื่อนั้น แพ้เลยไม่ต้องไปรบ รบเร็วชนะเร็ว ไม่ต้องรบก็แพ้ แพ้โดยไม่ต้องรบเลย เพราะกิเลสมันเต็มหัวใจอยู่แล้ว

แต่ถ้าเรามี มีบุญนะ มีอำนาจวาสนา มันจะสามารถปรับความรู้สึก ปรับเปลี่ยนนะ สิ่งนี้เราประพฤติปฏิบัติมา แล้วมันไม่เคยประสบความสำเร็จ มันไม่เคยเข้ากระแสของธรรมเลย แม้แต่ว่าจิตเดิมแท้นี้ฟ่องใส เวลาสงบเข้ามานี่ สงบขนาดไหน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อับปนาสมาธิ คำว่า”ขณิกะ อุปจาระ” มันเป็นระดับ ระดับของจิตที่เวลามันสงบขนาดไหน มันเป็นสมมุติ เป็นสมมุติบัญญัติที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

เหมือนกับเข็มไมล์รถนะ รถมันวิ่งระดับไหน ระดับไหน จะได้อะไรกัน แล้วเข็มไมล์รถ มันจะอยู่ระดับนั้นตลอดไปไหม รถมันต้องวิ่งใช้ไหม เข็มไมล์มันถึงจะขึ้นมาใช้ไหม ถ้ารถมันไม่วิ่งเข็มไมล์จะขึ้นมาได้อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ขณิกะ อุปจาระ อับปนานี้ มันเกิดๆ ดับๆ มันเป็นอนิจจัง มันไม่อยู่กับเราหรอก มันอยู่ที่ว่า เรานี่ รถมันวิ่งอยู่ขนาดนี้ ขณิกะเป็นอย่างนี้ อุปจาระเป็นอย่างนี้ แล้วรถมันวิ่งอยู่ตลอดเวลาเป็นไปไม่ได้ไหม มันต้องหยุดใช้ไหม

นี่ก็เหมือนกันสมาธิมันจะเป็นอย่างนั้นตลอดไปไม่ได้ไหม มันเป็นขณิกะ เวลาปฏิบัติกันนะ เวลาจิตสงบนี้เป็นขณิกะ แล้วคิดว่าพอจรจอดแล้ว เข็มไมล์มันไม่ลงใจ ก็คิดว่าได้ขณิกะ แล้วเคย

ได้ตลอดไปไง เวลาเสื่อมมันถึงไม่เป็นนะ เวลาจิตมันเสื่อม มันถึงไม่รู้ว่ามีจิตมันเสื่อม ถ้ามันจิตมันเสื่อม ล้อรถมันต้องหมุนอยู่ล้อรถหมุนอยู่ เข็มไมล์มันถึงจะเป็นอย่างนั้น ขณิกสมาธิถ้าเป็นบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า มันถึงจะมีฐานของมัน แล้วถ้าเจริญต่อไป มันก็เป็นอุปจารสมาธิ ถ้าอุปจารสมาธิ ถ้าพูดถึงผู้ที่มีอำนาจวาสนามันก็จะออก อุปจาระคือวงรอบของจิต ถ้าจิตระดับนี้มันจะออกรู้ ออกรู้นี้ มันสามารถเห็นกาย ที่เราเวลาจิตมันสงบเข้าไป เห็นอวัยวะ เห็นกระดูก เห็นต่างๆ เห็นสภาวะแบบนี้ จิตระดับนี้ มันจะเห็นอย่างนี้ เห็นไหมเวลาออกรบมันเป็นอย่างนี้ไง

ถ้าเราออกรบ ระยะยิงของปืนมันยิ่งถึง ถ้ายิงออกไปจะโดนเข้าศึก เข้าศึกคนนั้นจะตาย เพราะลูกปืนของเรา ถ้าเราไม่เคยออกรบเลยเราจะรบกับใคร ยิงปืนไป ระยะของปืน เวลาหวังผลไปทางไหนก็ไม่รู้ สิ่งใดๆ ก็ไม่รู้เลย เจอจิตมันออก มันสงบเข้าไปถึงอุปจารสมาธิ พอมันออกรับรู้ ถ้ารับรู้ถ้ามีอำนาจวาสนารับรู้ ถ้าอุปจารสมาธิ จิตมีอำนาจวาสนามันสงบของมัน สงบมาเป็นครั้งคราว แล้วเราก็พยายามกำหนดใช้ตั้งสติขึ้นไป มันก็จะสงบบ่อยครั้งเข้าๆ นี่เอกกคตารมณฺ์ จิตตั้งมัน ตั้งมันอย่างนี้ไง

เข็มไมล์ที่มันขึ้นมาแล้ว มันอยู่ของมัน เราเคยวิ่งจากระดับนี้ จิตสภาวะแบบนี้ เราชำนาญของเรา เรารักษาของเรา มันต้องทำอย่างนี้ ต้องรู้จักรักษา เราจะคิดว่าเรานี้วิปัสสนา เรานี้เป็นนักปฏิบัติ เราก็ปฏิบัติไป เหมือนกับไปซื้อปิ้งน่ะ ซื้ออะไรแล้วก็เก็บใส่เซฟ ว่าเป็นของเราไง นั่นมันเป็นวัตถุนะ หัวใจไม่เป็นอย่างนั้นหรือ หัวใจนี้มันอยู่ที่การรักษา มันอยู่ที่สติ สติรักษามันดีมันก็จะเป็นดีของมัน ถ้าสติไม่รักษานะเสื่อมหมดเลย นี่เสื่อมหมดเลย ถ้าเสื่อมแล้วก็ทุกข์ยากของมันไป

อัปนาสมาธินี้ลักษณะไหน สิ่งที่ว่าขณิกะเป็นการถือ ถือว่าขณะระดับนี้เป็นการถือ แต่ถ้ามันเป็นความจริง มันเป็นเรื่องหนึ่ง นี่"สันทิภูริโก"ร้องเรียกสัตว์ทั้งหลายมาคุณธรรม มาคุณธรรมว่าจิตมันสัมผัสอย่างนี้ มันเคยเจริญ แล้วมันก็เคยเสื่อมอย่างนี้ ถ้าเคยเจริญแล้วเสื่อมอย่างนี้ มันก็เจริญแล้วเสื่อมอย่างนี้ตลอดไป นี่เป็นกุปปกรรม สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวธรรมที่เกิดจากใจ

ทฤษฎีคือ กรอบพระไตรปิฎกมันเป็นชื่อ ชื่อของธรรม ชื่อของสมาธิ ชื่อของปัญญา ความเพียรชอบ งานชอบ ชอบยังไง ชอบตามตัวหนังสือนี้ อ่านแล้วเฉยๆ นี่ศึกษามาแล้วนะ ทฤษฎีคือกรอบนั้นนะ ศึกษามาแล้วนะ ไม่ได้ออกรบ เท่านั้นแหละ ทหารไม่เคยรบ แต่ถ้าพอออกรบ มันจะ

มีประสบการณ์ แล้วจะซึ่งใจมาก แล้วมีปัญหา มีประยุกต์การรบ ประยุกต์วิธีการ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วเห็นความเป็นไป มันประยุกต์ได้นะ มีหลักการไง เคยรบเคยออกข้างศึกเป็นอย่างไร เคยออก ผู้ก่อการร้ายมีความเห็นอย่างไร เราต้องใช้ระบบอย่างนั้น นี่สงครามในน้ำ สงครามในอะไร มันประยุกต์ใช้ได้

ถ้ามันประยุกต์ใช้ได้ ธรรมเราเกิดแล้ว ธรรมเราเกิดแล้วเพราะอะไร เพราะการประยุกต์ใช้ อย่างนี้ มันจะทำให้กิเลสตามไม่ทันไง แต่ถ้าเราตามกรอบนะ ทฤษฎีเป็นอย่างนี้ กิเลสมันก็เรียนด้วยนะ กิเลสมันก็เรียนในตำราพิชัยสงครามเหมือนกัน ตำราพิชัยสงครามที่องค์ลดาเขามีขายนะ ใครก็ศึกษาได้ กิเลสมันก็ศึกษา ถ้าเราเข้าไปโดยทฤษฎี โดยข้อสรุป โดยตรงตรงเข้าไปนะ กิเลสมันพลิกแพลงนะ ให้เราล้มลุกคลุกคลานตลอดไป แต่ถ้าเราเคยรบ เราเคยออกผจญกับการหันต่อสู้ออกกับกิเลส การประยุกต์ใช้นี้ มันเป็นอุบาย ถ้าเรามีอุบาย เรา...

ดูพระสิ เวลาพระออกธุดงค์นะ นี่ออกพรรษาแล้ว พระเขาจะออกธุดงค์ ในสมัยพุทธกาลนะ พระจำพรรษา ออกพรรษาไม่ธุดงค์นี่ ๔ เคาติเตียนนะ เหมือนกับพระไม่สนใจ ไม่สนใจกับการคันคว้า ไม่สนใจกับการต่อสู้กับกิเลส ไม่สนใจกับการจรจรโลงศาสนา ถ้าการจรจรโลงศาสนา ต้องผู้ที่รู้จริงถึงจรจรโลงศาสนา ถ้าออกพรรษาแล้วออกธุดงค์ ธุดงค์เพื่ออะไรล่ะ ธุดงค์ไป เพื่อจะย้อนกลับมาดูใจ ย้อนกลับมา

การอุบายวิธีการ การจำเอยอยู่กับสถานที่ การจำเอยอย่างนี้ กิเลสมันหัวเราะเยาะ มันชินชาไป ความชินชา ความนอนใจสิ่งนี้เป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมด แต่การตื่นตัว การระวังตัว การแสวงหา สิ่งนี้เป็นการสร้างสติ ถ้าการสร้างสติ นี่ออกธุดงค์เพื่ออะไร ก็เป็นอุบายทั้งนั้นนะ นี่ก็เหมือนกัน เป็นอุบาย เป็นอุบาย เป็นการออกรบไป รบแพ้ รบชนะ รบมาก รบน้อย อยู่ที่จริตนิสัย อยู่ที่ความมุมานะ แล้วแพ้หรือชนะนี้ มันชนะใหม่ ถ้ามันชนะขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขณะตั้งแต่โคนต้นโพธิ์ สมัยพุทธกาล ยากก็เข็ญใจ มีผ้าผืนหนึ่ง เอาไปพึ่งเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ละล้าละลึงนะ จะสลละๆ นะ จนถึงที่สุดสลละออกไป เราชนะแล้ว ชนะอย่างนี้ มันชนะแบบโลกๆ ใจ ชนะความตระหนี่ถี่เหนียวของใจเท่านั้นนะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชนะมาร มันไม่เป็นอย่างนี้หรือ ความชนะมารนี้นะ เพราะอะไร เพราะมันต้องมีเหตุมีผลของในหัวใจนะ

การชนะอารมณ์ การตระหนักรู้เห็นยวณั้นมันเป็นอารมณ์ความรู้สึก มันเป็นขั้น มันเป็นเปลือกมะม่วง สิ่งที่ชนะ เปลือกมะม่วง คุณติ มดแดงมันไต่มะม่วง มันเฝ้าแล้วเฝ้าอีก ภิกษุบวชมา ศึกษาทฤษฎี ศึกษาสูตรมยปัญญา มันก็ได้ผลมะม่วงอย่างนั้นนะ มันไม่ได้ลิ้มรสหรอก นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าศึกษามา สิ่งที่ทำมา สิ่งที่เป็นผล เป็นเปลือกของมะม่วงต่างๆ อย่างนั้น เราศึกษามา เราก็พัฒนาของเรา ถ้ามันมีการพัฒนาการของมัน นี่หัวใจมันจะพัฒนาของมันขึ้นไป

ถ้าหัวใจพัฒนาขึ้นมา การศึกษการสงครามจะเป็นประโยชน์นะ การศึกษการสงคราม สงครามภายนอก สงครามที่เขารบด้างกัน สงครามที่เขาทำลายกัน สิ่งนั้นนะสร้างเวรสร้างกรรมนะ เราเกิดมานี้ เราไม่ต้องการสร้างเวรสร้างกรรม เพราะที่เกิดมานี้ เกิดมาจากกรรม กรรมคือ การกระทำ กรรมดี กรรมดีได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วมีกรรมดีอันหนึ่ง กรรมดีคือ มโนกรรม

มโนกรรม คุณติเวลามรรคมัน ปัญญาที่เป็นภาวนามยปัญญาเกิดนะ มันเกิดจากมโนกรรม มันเกิดจากปัญญาของใจ ไม่ใช่เกิดจากปัญญาของสมอง ปัญญาสมองเป็นปัญญาสติคิดนะ ปัญญาการจำ ศึกษาปัญญาปัญญาอย่างนี้ จำๆ จำมาอย่างนี้ จำมา มันเป็นความจำไม่ใช่ความจริงเลยนะ อริยสังเกิดจากใจนะ เวลาเกิดกับใจ พระอรหันต์ ลืมในอะไร ลืมในสมมุติบัญญัติ สมมุติบัญญัตินี้ สวดมนต์ก็ลืม บัญญัตินี้ลืมได้ พระอรหันต์ไม่ลืมในอะไร พระอรหันต์ไม่ลืมในอริยสัง

อริยสังเกิดที่ใจ อริยสังเวลาทำลายกันทำลายที่ใจ ถ้าทำลายที่ใจ พระโศคานันท์รู้ในระดับของพระโศคานันท์ อกุปปธรรมเกิดเมื่อไหร่ ดับเมื่อไหร่จะรู้ตลอดไป ไม่มีการเผลอไหลเลย ขณะจิตจะดับ จะเข้ามาถึงตรงนี้ พระโศคานันท์ถึงปิดอบายภูมิ พระสัทธาภาวารู้ได้พระสัทธาภาว พระอนาคารู้สึกพระอนาคา พระอรหันต์รู้สึกพระอรหันต์ พระอริยะบุคคลจะไม่ลืม จะไม่ผันเฟือนจากอริยสัง สิ่งที่อริยสังในหัวใจนี้ จะลืมไม่ได้เลย ถ้าจุดยืนขนาดไหน รู้ขนาดไหน นี่ ไม่ต้องรบ ชนะตลอด ชนะในระดับนั้น

แต่ถ้าพระอรหันต์นะ ชนะหมด ชนะหมดเลย เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เป็นจิตที่มันผันออกไปจากกิเลสนี้ มันเป็นจิตล้วนๆ ไม่ใช่ขั้น ภาวรา หเว ปญจกขุขุชา ขั้นเห็นไหม ขั้น ๕ ธาตุ ๔ และขั้น ๕ เป็นภาระของพระอรหันต์ นี่เป็นภาระเลย ต้องพามันจับ มันถ้าย คำว่า"พา"ใครพาพลังงานใจ ถ้าเรานอนหลับ เราไม่มีความรู้สึก ไม่มีความต้องการว่าจะลุกจะเดิน มันจะเป็นไปได้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าพระอรหันต์ยังขบถ่าย ยังเดินอยู่ ยังพูดยังจายอยู่นี้ มันมาจากไหนล่ะ ก็มาจากพลังงานตัวนี้ แต่เป็นพลังงานที่บริสุทธิ์ใจ พลังงานที่บริสุทธิ์ต้องการพาขบถ่าย คือพา ดำรงชีวิตเท่านั้นเอง นี่ชนะตลอด ไม่ต้องรบเลย ชนะกิเลส ชนะทุกอย่าง ชนะตั้งแต่การทำลาย กิเลสขาดออกมาจากใจ แล้วชนะตลอดเลย ไม่ต้องรบก็ชนะ แล้วก็มิเฉพาะพระอรหันต์เท่านั้น

การที่ไม่รบแล้วชนะนี้ ของโลกเขาจะ อย่างของขุนวูนะ มันเป็นทฤษฎี มันจะมีต่อเมื่อ มัน จะมีชนะที่.. ไม่รบแล้วชนะขนาดไหนแล้วแต่ มันก็มีเวรมีกรรมอยู่อย่างนั้นนะ เพราะอะไร เพราะ เขาหลอกหลวง เขาปล่อยเข้าไปให้ติดกับเขา แต่การชนะโดยธรรมนี้ ธรรมนี้ชนะหมด ชนะเจ้าวัฏจักร ชนะมารนะ เวลามารนี้..

เวลาลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมัยพุทธกาลนะ เวลาสิ้นกิเลสแต่ละ องค์ไปนี้ มันสะเทือนเลื่อนลั่น นี่เวลาพลิกฟ้าคว่ำดินนี่ โลกธาตุ ธาตุ โลกนอก-โลกใน ถ้าโลกใน ได้ทำลาย เรียกว่า ทำลายวัฏจักรนะ นี่มันสะเทือนเลื่อนลั่นนะ มารตื่นตลอดเวลา พยายามค้นคว้า หานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “มารเอ๋ย เธออย่ารื้ออঁก้นไปเลย เธอจะไม่เห็นร่องรอยของ ลูกศิษย์ของเราหรอก เธอจะไม่เห็นร่องรอยอันนี้เลย”

นี่มารเองยังหาไม่เจอ หาสิ่งที่ว่า สภาวะจิตอย่างนี้ไม่เจอ มันชนะขนาดนั้น เพราะมันชนะ มารมาแล้ว เพราะมารในหัวใจของดวงๆ นั้น โคนทำลายลง แล้วพญามาร เทพฝ่ายมาร เทพที่ว่าเป็นมิฉชาติลึ สิ่งที่ว่าเหมือนกับมรรคของโจรนะ โจร มรรคของมัน คือ การปล้น มรรคของมัน คือ การทำลาย เพราะความเห็นของมันเป็นโจรตลอดไป

แต่มรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ทำลายใคร ทำลายมาร ทำลายกิเลสของ ตัว ทำลายอวิชชาในหัวใจ ทำลายเราแล้ว ชนะโดยธรรม ถ้าชนะโดยธรรม ธรรมสภาวะเป็นแบบ นี้ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชนะ ชนะธรรมอันนี้ แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ แล้วเราไม่มีหรือ เราก็มี เพราะเรามีภวาสวะ เรามีภพ เรามีพุทธะ เรามีพระพุทธรเจ้าอยู่ภายใน แต่พระพุทธรเจ้าของเรา นี้ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานนี้ มันเป็นอวิชชา แต่พุทธะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ เป็นอวิชชา เพราะอะไร เพราะท่านได้ทำลายอวิชชาตัวนี้ออกไปแล้ว พุทธะอันนี้มันถึงสะอาดใจ

พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานนะ ถ้ายังเป็น ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันเป็นภวาสวะ เป็นตัวภพ ถ้า ทำลายแล้ว พุทธะของเรา คือเราค้นคว้าหาพุทธะของเรา นี่จิตเดิมแท้ที่ฝังใส จิตเดิมแท้หมองไป ด้วยอุปกิเลส นี่ตัวพญามาร คือ ตัวอวิชชา คือ ตัวพุทธะ ถ้าทำลายตัวนี้หมดแล้วนะ ไม่มีพุทธะ

พุทธะของเราคือการก้าวเดิน พุทธะของเราคือมรรคญาณ พุทธะของเราคือฝ่ายการรบ รบ โดยธรรม รบกับกิเลส ถ้าเราชนะโดยธรรม ชนะโดยธรรมกิเลสมันต้องมอดม้วยไป กิเลสมันต้อง ทำลายไป นี่สันติวิถีโคเป็นแบบนี้ ความเห็นจากภายใน มันจะเป็นความเห็นจากภายใน สิ่งที่เป็น ภายใน เกิดมาจากการกระทำ เกิดขึ้นมาจากเราเป็นชาวพุทธ แล้วเราเป็นพุทธธรรม ไม่ใช่ธรรม ของลัทธิต่างๆ ธรรมเหมือนกันนะ

ในลัทธิ ในศาสนาเขาว่าเป็นธรรม ธรรมของเขา ธรรมของเขาไปจํานนกับพุทโธ ธรรม ของเขาไปจํานนกับพระเจ้า ธรรมของเขาไปจํานนกับสิ่งที่การตัดสินใจ แต่ธรรมของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไม่มี ไม่นับถือสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ไม่นับถือสิ่งต่างๆ นับถือแต่มรรค ญาณ” มรรคญาณ ธรรม สภาวธรรมใจ อาสวักขยญาณประเสริฐที่สุด

สิ่งที่เป็นจริตนิสัย พระอนุรุทธะจะรู้เรื่องวาระจิต เป็นเอตทัคคะ พระอานนท์จะเป็นพหูสูต สิ่งนี้เป็นจริตนิสัย เอตทัคคะพระพุทธรเจ้าเป็นผู้ตั้งให้ แต่สิ่งที่เป็น ตั้งให้จะตั้งผู้ใดละ ตั้งผู้ที่สิ้น กิเลส สิ้นกิเลสอาสวักขยญาณสำคัญที่สุด ถ้าไม่มีอาสวักขยญาณ เอตทัคคะตั้งไปทางไหน สิ่งนั้น มันก็เป็นผลพลอยได้ เป็นผลพลอยได้ของจริตนิสัยนะ แต่ธรรมละ ถ้าธรรมไม่มีธรรมอันนี้ เรายัง แฝงอยู่กับกิเลสนะ ถ้าอาสวักขยญาณไม่ทำลาย ไม่รบชนะนะ จะต้องเวียนตายเวียนเกิด

ถ้าเรารบชนะในชาติปัจจุบันของเรา เรามีเวลารบตั้งแต่เกิดจนตาย เกิดจนตายนะ ถ้า แผ่นดินกลบหน้า ขณะที่จิตออกจากร่างไปแล้วนี้ ไม่ใช่ความรู้สึกอันนี้หรอก เพราะเวลาเกิด ตาย แล้วนี้ มันจะได้สถานะใหม่ จิตดวงนี้ แต่ได้สถานะใหม่ สถานะใหม่นี้สิ่งแวดล้อมใหม่ ทุกอย่าง ใหม่ แต่ถ้ามีอำนาจวาสนา ยังใฝ่ใจในศาสนา ก็ยังเป็นการสืบต่อ แต่ถ้าไปอยู่ในสิ่งแวดล้อม เกิด เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันก็เป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ อาหารใหม่

นี่อาหาร ๔ ของวิญญูะ ผัสสาหาร วิญญาณาหาร กวพิงการาหาร มโนสังญเจตนาหาร อาหาร ๔ เกิดในภพใด เกิดในชาติใด เกิดในสถานะใด มีอาหารอย่างนี้ๆ สภาวะแบบนั้น มันจะทำให้เรา ชัดเจนเข้ามาในศาสนา หรืออาจไปในศาสนา นี่สิ่งนี้เป็นอนาคต

แต่ในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบันของเรา เราต้องมีสติ เราจะไม่เชื่อกิเลส เราจะต้องต่อสู้ งานของ เรางานจากภายใน งานต่อสู้กิเลสนะ งาน หน้าที่การงานของเรา พระต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ นี่เลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง พระก็มีงาน เลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง ปถิแข่งเลี้ยงชีพ ชีพคือ ร่างกายนี้ เพื่อให้หัวใจมี

โอกาส แล้วก็เลี้ยงสัมมาอาชีวะ สัมมาอาชีวะเป็นมรรคแล้วนะ สัมมาอาชีวะในอารมณ์ความรู้สึก ถ้าเป็นมรรค ถ้าเป็นมรรคเป็นความดี นี่เลี้ยงชีพชอบ

ถ้าเป็นอกุศลละ สิ่งนี้เลี้ยงชีพไม่ชอบ มันก็เป็นมิฉลามรรค มิฉลามรรค เป็นพระโดยอาชีพ อาชีพพระ แล้วแต่ใครจะเลือกนะ อาชีพต่างๆ เราบวชมาเป็นอาชีพหรือ เราไม่ได้บวชมาเป็นอาชีพหรือ เราเลี้ยงชีพ เลี้ยงปลีแข็ง เราเลี้ยงชีวิตของเรา เพื่อจะต่อสู้กับกิเลสต่างหากละ

ถ้าจะต่อสู้กับกิเลส สิ่งใดๆ ที่ มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยนะ เป็นของเล็กน้อยมาก ขณะที่เรา ออกสงคราม กำลังต่อสู้กับข้าศึกนะ สิ่งที่เราจะได้แพ้ชนะนี้ มันอยู่ที่ไหวพริบ อยู่ที่ปัญญาของเรา นี่การส่งบำรุงกำลัง ถ้ามันมาทัน เราจะแบกรับภาระไปได้มากขนาดไหนละ แบกรับ กระสุนปืนใหญ่เราแบกไหวไหม นี่ก็เหมือนกัน เราจะไปหวังอะไรกับปัจจัยเครื่องอาศัย จะไปมากมายขนาดไหน เราแค่เลี้ยงชีพเท่านั้นแหละ เลี้ยงชีพ สิ่งนั้นมันไม่เป็นประโยชน์อะไรหรอก

ถ้าเราไม่มีสิ่งนี้ ไม่ตื่นเต้นไปอย่างนี้ เราดำรงชีวิตได้สบายมาก จะรบที่ไหนก็ได้ จะรบ กองโจร จะรบบนอากาศ จะรบอะไรเราก็รบได้ตลอดเลย แล้วถ้าเราเป็นนักรบ ถ้าเรารบ รบตลอด มันก็มีการต่อสู้ไปตลอด ถึงที่สุด รบแล้ว รบเล่า รบแล้ว จนถ้าชนะแล้ว ไม่ต้องรบ ไม่รบแล้วชนะ ตลอดไป เดินตามรอยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระอรหันต์เท่านั้น ไม่ต้องรบก็ชนะ ชนะโดยไม่ต้องรบ แต่ถ้าเรายังเป็นสาวก-สาวกจะเป็นผู้ก้าวเดิน เราต้องเดินตามธรรมวินัย เพื่อจะรบกับกิเลสของเรา เพื่อให้เราได้ลิ้มรสของธรรม เอวัง